

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет психології

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
Протокол № 4 від «30» березня 2017р.

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету психології

Програма додаткового вступного випробування

З ПСИХОЛОГІЇ

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня **бакалавра**
на базі здобутого
освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

Київ – 2017

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Головним завданням вступного фахового випробування для вступників спеціальності «Психологія» на освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» є перевірка відповідності рівня підготовки майбутніх фахівців Галузевому стандарту середньої спеціальної освіти із знань загальної психології. Державна атестація є свідченням готовності особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здобула базову освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання завдань та обов'язків певного рівня професійної діяльності.

Програма фахового випробування покликана перевірити рівень фахової компетентності абітурієнта, що відповідає його освітньо-кваліфікаційній характеристиці. Вона сприяє виявленню рівня фундаментальної підготовки майбутнього фахівця ОКР «молодший спеціаліст».

Об'єктом оцінювання мають бути структурні компоненти навчальної діяльності, а саме:

- змістовий компонент – знання про об'єкт вивчення (уявлення, поняття, явища тощо, в т.ч. про правила, засоби його перетворення, вимоги до результату; складові та послідовність виконання завдання як одиниці навчальної діяльності і т.д.);

- операційно-організаційний компонент – дії, способи дій (вміння, навички).

Структура вступного фахового випробування для спеціальності «Психологія» на базі «молодшого спеціаліста» включає перевірку теоретичних знань та практичних умінь із «Загальної психології з практикумом».

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ДОДАТКОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

За шкалою університету	Визначення	Характеристика відповідей абітурієнта	
		на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
100-123 бали	Низький	виставляється у разі уривчастості відповідей на запитання або відсутності відповідей на всі тестові завдання співбесіди. Абітурієнт демонструє суто поверхове та формальне знайомство з науковою літературою, знання класичних та сучасних теорій є досить уривчастим. Логіка викладання відповідей і послідовність відсутня. Абітурієнт допускає значні помилки при використанні наукової термінології.	у абітурієнта недостатньо розвинуті логічні та аналітичні уміння, уміння узагальнення.
124-149 балів	Задовільний	виставляється при неповній відповіді на зазначені питання. Абітурієнт демонструє фрагментарність і	абітурієнт проаналізував причини виникнення ситуації,

		формальність у відповідях. Знання класичних та сучасних теорій є уривчастим, недостатній рівень логіки й послідовності у відповідях. Абітурієнт допускає 2-3 помилки при використанні наукової термінології.	однак не зміг чітко сформулювати методи її вирішення.
150-174 балів	Достатній	виставляється при достатньому рівні обізнаності абітурієнта при відповіді на всі тестові питання. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, знайомство з основною науковою літературою. В цілому, абітурієнт демонструє знання основного матеріалу питань. Абітурієнт допускає 1-2 незначні помилки при використанні наукової термінології.	питання розгорнуто в цілому правильно, але наявні окремі неточності у визначенні методів розв'язання проблемної ситуації.
175-200 балів	Високий	виставляється при наявності повної, змістової відповіді на всі тестові питання, представлені у варіанті. Абітурієнт демонструє знання матеріалу, його розуміння, логічно викладає відповіді на запитання. При відповіді демонструє знання класичних та сучасних психологічних теорій, знайомство з літературою з означених питань, а саме місце визначення в питанні поняття у системі психологічних знань. Абітурієнт не допускає жодної помилки у використанні наукової термінології.	завдання вирішено правильно, відповідь розгорнута. Абітурієнт показав розвинуті уміння аналізувати, обґрунтовувати, узагальнювати

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Введення в загальну психологію.

Тема 1. Предмет психології.

Визначення психології як науки. Зміна і розширення предмета психології з давніх часів до наших днів, доповнення її теоріями і методами інших наук. Поділ психічних явищ на процеси, властивості та стани. Поведінка і діяльність як предмет психології. Поняття про психіку, її функції.

Тема 2. Методи психології.

Проблема метода дослідження та його значення для науки. Методологія і методи психологічних досліджень. Організаційні методи: лонгитюдний, порівняльний та комплексний. Емпіричні методи – спостереження та самоспостереження, їх пізнавальна роль, переваги та недоліки; експеримент та його види; тести; методи опитування; метод аналізу продуктів діяльності. Методи інтерпретації та обробки отриманих даних.

Тема 3. Етапи розвитку психіки

Розуміння психіки різними науковими теоріями. Рефлекторна природа психіки. Особливості психічного відображення. Розвиток психіки тварин. Виникнення психічного відображення. Розвиток нервової системи. Норми поведінки тварин. Відмінності психіки людини від психіки тварин. Біологічні передумови виникнення свідомості людини.

Тема 4. Свідомість та самосвідомість особистості.

Свідомість як форма відображення людиною дійсності. Структура свідомості. Значення та смисл як складові свідомості. Роль мовлення у функціонуванні людської свідомості. Несвідоме, його прояв у психічних процесах, властивостях та станах людини. Самосвідомість особистості. Я-концепція та образ Я. Самооцінка, її структура та основні параметри. Самооцінка та рівень домагань.

3.2. Особистість в діяльності та спілкуванні у групах і колективах. Індивідуально-психологічні властивості

Тема 5. Психологія особистості

Індивід, особистість та індивідуальність. Індивідні та особистісні якості людини. Спрямованість особистості як домінуюча система мотивів. Установки та прагнення. Ідеали, переконання, світогляд особистості. Самоактуалізуюча особистість. Структура особистості. Зрілість особистості, основні її критерії. Соціалізація особистості, основні її механізми.

Тема 6. Психологічна характеристика діяльності.

Поняття про діяльність. Потреби як джерело активності особистості. Мотиви діяльності. Структура діяльності. Поняття про інтеріоризацію та екстеріоризацію. Дії, їх види та структура. Основні види діяльності особистості – гра; учіння; праця

Тема 7. Спілкування. Мова і мовлення.

Поняття про спілкування. Зміст спілкування. Засоби спілкування: мова, немовні засоби (жести, міміка, положення партнерів відносно один одного, зображення). Види спілкування: міжособове, особовогрупове, міжгрупове. Спілкування безпосереднє, опосередковане, тривале і короткотривале, закінчене і незакінчене. Структура спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Сторони спілкування. Поняття про мову і мовлення. Функції мовлення: означення, узагальнення, комунікації. Три сторони комунікації: інформаційна, виразна, волевияви. Форми мовлення: зовнішнє і внутрішнє. Види мовлення усне (діалогічне і монологічне), писемне мовлення, їх психологічна характеристика.

Тема 8. Група і колектив.

Поняття про групу. Велика та мала група. Види малих груп. Структура малої групи. Позиція, статус, внутрішня установка та роль. Керівництво та лідерство в групі. Стилі лідерства: авторитарний, демократичний та ліберальний. Колектив як група вищого рівня розвитку. Міжособові взаємини у групах та колективах. Неприятливі відносини в групі, джерела їх виникнення та негативні наслідки. Типи міжособових конфліктів та способи їх розв'язання. Соціометрична картина внутрішньогрупових взаємодій. Особливості впливу групи на особистість – позитивний та негативний. Інтимні міжособові стосунки: дружба, ворожість, любов.

Тема 9. Здібності

Поняття про здібності. Здібності та діяльність. Різниця між здібностями, знаннями, уміннями та навичками. Кількісна та якісна характеристика здібностей. Структура

здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Взаємозв'язок та взаємна компенсація різних здібностей. Здібності та успішність діяльності. Поняття обдарованості. Психологічна характеристика обдарованої дитини. Здібності та задатки.

Тема 10. Темперамент

Загальна характеристика темпераменту. Історія становлення типології темпераментів. Тип вищої нервової діяльності як фізіологічна основа темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту. Психічні якості, що характеризують темперамент. Типологія темпераментів: сангвінічний, холеричний, флегматичний, меланхолійний. Позитивні та негативні сторони кожного типу темпераменту. Відсутність чистих типів, їх змішаність у більшості людей.

Тема 11. Характер

Загальне поняття про характер. Характер як система найбільш стійких рис особистості, що проявляють себе в різних видах діяльності, спілкування та взаємодія людини з навколишнім світом. Характер та темперамент людини. Структура характеру. Риси характеру та закономірні зв'язки між ними. Різні підходи до типології характерів. Акцентуовані типи характерів.

3.3. Пізнавальні та емоційно-вольові психічні процеси.

Тема 12. Увага

Поняття про увагу. Значення уваги в житті людини. Функції уваги: активізація, забезпечення вибіркової пізнавальних процесів. Види уваги: довільна, мимовільна, післядовільна, зовнішня, внутрішня, індивідуальна, групова, колективна. Властивості уваги: вибірковість, зосередженість, сталість, обсяг, розподіл, переключення.

Тема 13. Відчуття

Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини. Класифікація відчуттів – екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття. Загальні властивості відчуттів. Чутливість та її вимір. Абсолютний та відносний поріг відчуттів. Приклади порогових значень відчуттів різних модальностей. Адаптація та сенсibiliзація органів чуття. Синестезія.

Тема 14. Сприймання

Поняття про сприймання, відмінність сприймання від відчуттів, їх взаємозв'язок. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність, структурність. Фігура та фон сприймання. Спрямованість особистості та сприймання, аперцепція. Класифікація та види сприймання. Ілюзії зорового сприймання. Сприймання простору, руху та часу.

Тема 15. Пам'ять

Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в житті та діяльності людини. Види пам'яті та принципи їх класифікації. Образна, рухова, емоційна та словесно-логічна пам'ять. Довільна та мимовільна пам'ять. Особливості короткотривалої пам'яті, її обсяг та механізми. Перекодування інформації при її переводі у довготривалу пам'ять. Смыслова організація довготривалої пам'яті. Неусвідомлюваний характер довготривалої пам'яті людини. Запамятовування як процес пам'яті. Умови ефективності мимовільного запамятовування. Умови ефективності довільного запамятовування. Відтворення як процес пам'яті, його види. Забування та збереження як процеси пам'яті. Умови успішного збереження матеріалу у пам'яті. Тимчасове забування та його причини. Уявлення пам'яті. Індивідуальні особливості і типи пам'яті.

Тема 16. Мислення

Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Мислення як узагальнене та опосередковане відображення дійсності. Характеристика розумових дій. Розумові

операції: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстракція. Логічні форми мислення – судження та умовиводи, їх види. Поняття, види понять. Мислення як процес постановки та розв'язання теоретичних і практичних задач. Мислення і розуміння. Мислення і мовлення. Значення слова як одиниці мислення і мовлення. Зв'язок мислення і мовлення. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне та понятійне. Індивідуальні особливості мислення.

Тема 17. Уява

Поняття про уяву, її відмінність від образів пам'яті та сприймання. Роль уяви у житті людини. Основні функції уяви: активізація наочно-образного мислення, управління емоційно-потребовими станами, довільна регуляція пізнавальних процесів, створення та реалізація внутрішнього плану дій, програмування поведінки, управління фізіологічними станами. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Способи створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, схематизація, типізація, акцентування. Види уяви: активна, пасивна, репродуктивна, творча – їх особливості. Взаємозв'язок уяви з органічними процесами. Роль фантазії в ігровій діяльності дитини та творчій діяльності дорослого.

Тема 18. Психологія емоцій

Поняття про емоції та почуття. Значення емоцій та почуттів в житті людини. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінювальна, стимулююча, захисна. Види емоцій. Форми переживання почуттів – емоції, настрої, афект, пристрасті. Стрес та його особливості. Експресія емоцій. Параметри, за якими оцінюються емоційні процеси та стани: інтенсивність, тривалість, глибина, усвідомленість, умови виникнення та зникнення, дія на організм, направленість, спосіб вираження. Емоції та особистість. Фундаментальні емоції за К. Ізардом. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні.

Тема 19. Воля

Поняття про волю, її значення в житті людини, в організації та регуляції діяльності. Вольова регуляція поведінки. Характеристика вольової дії. Структура простої та складної вольової дії. Локалізація контролю. Вольові якості особистості – цілеспрямованість, наполегливість, витримка, рішучість, сміливість, впевненість, дисциплінованість, принциповість, ініціативність.

- 4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.**

На факультеті наявні умови для забезпечення навчання таких осіб

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Факультет психології

Ступень: бакалавр

Галузь знань: 053 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: «Психологія»

На базі ОКР: «Молодший спеціаліст»

Додаткове вступне
випробування

Екзаменаційний білет №

Теоретичні завдання:

1. Загальна характеристика основних типів темпераменту.
2. В якому рядку перелічені лише психічні процеси?
 - а) пам'ять, почуття, уява, сприймання, здібності, увага, свідомість.
 - б) відчуття, мислення, пам'ять, воля, сприймання, уява, почуття, увага.
 - в) воля, темперамент, здібності, пам'ять, інтереси, мотиви.
3. Передумовою розвитку здібностей є:
 - а) природні задатки;
 - б) діяльність людини;
 - в) постійні вправлення у тих чи інших діях.

Практичне завдання:

Для кращого запам'ятовування люди вдаються до коротких занотувань. Чому такий прийом підвищує ефективність процесу запам'ятовування ?

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова

Протокол № від « » березня 2017р.

Голова фахової комісії _____/_____

Підпис

Прізвище, ім'я, по-батькові

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова Г. С Практическая психология. – М.,1997.
2. Анастаси А., Урина С. Психологическое тестирование. – СПб.: Питер, 2001.
3. Ануфриева Н. М, Зелинская Т. Я, Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций, 3-е изд., перераб. и доп. – К: МАУП, 2000. – 136 с.
4. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навч.посіб. Харків: ФОЛІО, 1996.
5. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості / І. Д. Бех // Вибрані наукові праці: у 2 тт.: Т.1/ Іван Дмитрович Бех. — Чернівці: Букрек, 2015. — 840 с. — (Серія «Школа майбутнього»).
6. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. / І. Д. Бех // Вибрані наукові праці: у 2 тт.: Т.2 / Іван Дмитрович Бех. — Чернівці: Букрек, 2015. — 640 с. — (Серія «Школа майбутнього»).
7. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. / І. Д. Бех. — К.: Академвидав, 2012. — 256 с. — (Серія «Альма-матер»).
8. Булах І.С. Психологія особистісного зростання підлітка. — К. : НПУ ім.М.П. Драгоманова, 2003. — 340с. — Бібліогр.: с. 318-336.
9. Булах І.С. Розвиток моральної самосвідомості особистості підлітка (соціально-психологічний тренінг) : навчально-методичний посібник / І.С. Булах, Ю.А. Алексеева ; М-во освіти і науки України, НПУ ім. М.П. Драгоманова. - Київ : [s. n.], 2003. - 73 с. ; 21 см. - ISBN 966-660-129-X (в м. обкл.)
10. Психологія життєвих криз особистості. Курс лекцій : навчальний посібник / Ірина Сергіївна Булах : Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 110 с. – 4,58 др.арк.
11. Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах, В.У.Кузьменко, Е.О.Помиткін [та ін.], друге видання: - Вінниця: ТОВ «Нілан - ЛТД», 2015. – 484 с. – С.132 – 148, С.180-189, С.216-226, С.240 – 243 (1,6 др. арк)
12. Бурлачук Л.Ф., Грабская И.А., Кочарян А.С. Основы психотерапии: Учеб.пособие. - К.: Ника-центр: М.: Алетейа, 1999.
13. Бурлачук Л.Ф. Психодигностика. – СПб.: Питер, 2002.
14. Васьковская С.В., Горностай П.П. Психологическое консультирования: Ситуационные задачи. – К.: Наукова думка, 1996.
15. Введение в психотерапию / Под ред. С.Блоха. – Амстердам; К.: Сфера, 1997.
16. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. – К: Каравела, 2012. – 424 с.
17. Возрастная и педагогическая психология. Тексти. – М: Изд-во МГУ, 1992.
18. Горностай П.П., Васьковская С.В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – К.: Наукова думка, 1995.
19. Грэйс Крайг. Психология развития. – Санкт-Петербург: Питер, 2001.
20. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности.–2-е изд – СПб.:Питер, 2006.– 512 с.
21. Ершов А.А. Взгляд психолога на активность человека. – М.: Луч, 1991.
22. Загальна психологія. Підручник для студ вищ навч. закладів.– К- Каравела. – 2013. – 464 с.
23. Зубалий Н.П., Левочкина А.М. Основы психотерапии. – К.: МАУП, 2001.

24. Калина Н.Ф. Основы психотерапии. – М.: Реал-бук; К.: Ваклер, 1997.
25. Клиническая психология: Учеб. 2-е изд. / Под ред. Б.Д.Карвасарского. – СПб: Питер, 2006.- 960 с.
26. Коломинский Я. Л. "Психология взаимоотношений в малых группах: Общение и возрастные особенности. – Минск: Изд-во БГУ, 1976. – 350 с.
27. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник. – К, 2006. – 304 с.
28. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования: Пер. с лит. – М.: Академический проект, 1999.
29. Кузьменко В.У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років. Монографія. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. – 354 с.
30. Кузьменко В.У. Зміст та організація роботи психолога дошкільного закладу: Методичні матеріали. – К.: Навчальні посібники, 1997. – 40с.
31. Кузьменко В.У. Відверті розмови дитячого психолога з батьками: Книжка для батьків. – К.: Нора-прінт, 2002. – 82с. (у співавт.)
32. Кузьменко В.У. Індивідуалізоване виховання і навчання в освітніх закладах: Навч.-метод. пос. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2003. – 112с.
33. Кузьменко В.У. Казка для дорослих. Постановка проблеми та заспокійлива бесіда з колишньою однокласницею// Вісник психології і соціальної педагогіки [Електронний ресурс] : Зб. наук. праць. – Випуск 2. – К., М., 2010. – Режим доступу до збірника : www.psyh.kiev.ua
34. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: Практикум: Навч. посібник. – К, Каравела, 2009. – 224 с.
35. М'ясоїд П. А. Загальна психологія. Навчальний посібник. К.: Вища школа. – 276 с.
36. Маклаков А. Г. Общая психология: Учебник для вузов. – СПб.:Питер, 2011. – 583 с.
37. Максименко С.Д.Генетическая психология (методологическая рефлексия проблем развития в психологии) (М.-К., 2000);
- 38.Максименко С.Д.Общая психология: Учебник (М.-К., 2001);
- 39.Максименко С.Д.Розвиток психіки в онтогенезі: В 2-х т. (Київ, 2002);
- 40.Максименко С.Д.Основи військової психології: Підручник (Хмельницький, 2002);
- 41.Максименко С.Д.Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): Навч. посібник (Київ, 2002);
- 42.Максименко С.Д.Психологічні засади взаємозв'язку професійного навчання і розвитку особистості майбутнього фахівця: Навч. посібник (Київ, 2003);
- 43.Максименко С.Д.Загальна психологія: Підручник. — К., 2004; Общая психология: Учеб. пособие (М.-К., 2004).
27. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Пер. с англ. – М.: Независимая фирма «Класс», 1994.
44. Немов Р. С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3-х кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
45. Немов Р.С. Основы психологического консультирования: Учеб для пед вузов. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999.
46. Обухова Л. В. Возрастная психология. – М.: Педагогическое общество России, 2000.
47. Общая психодигностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – СПб.: Речь, 2000.
48. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ «Сфера», 2000.

49. Основи психології / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К., 1995.
50. Основы психодиагностики / Под ред. А.Г.Шмелева. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
51. Панок В. Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку. Монографія. Чернівці: Технодрук, 2010 – 486 с.
52. Практикум із соціальної психології. Навч. метод, посібник ІЛ. Додинська (ред. К. Абрамян, О. Артемчук та ін. – К, 2001. – 155 с.
53. Психология человека от рождения до смерти / под.ред. А.А.Реана. – СПб.: пройм-ЕВРОЗНАК, 2006. – 651 с.
54. Приходько Ю.О. Розвиток відчуттів і сприймань у дітей дошкільного віку (сенсорний розвиток). Навчальний посібник .- К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001.
55. Приходько Ю.О. Дитяча психологія : нариси становлення та розвитку : Навч. посіб./ Ю.О.Приходько. – [2-е вид., доп.] – К.: Міленіум, 2004.-192 с.
56. Приходько Ю.О. Розвиток вольових якостей молодших школярів як чинник їх навчальної успішності: навч.-метод. посіб. / Ю.О. Приходько, К.В. Савченко. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – 60 с.
57. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ю.О. Приходько; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008. – 180 с.
58. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію. Навч. посібник. – [2-е вид.] – К.: Каравела, 2010. – 232 с.
59. Психология. Словарь / Под ред. А. В. Петровского и М. Г. Ярошевского. – М., 1990.
60. Психотерапевтическая энциклопедия / Под общ.ред. Б Д Карвасарского. – СПб.: питек Ком, 1999.
61. Райгородский Д.Я. Психология личности. Т.1.- Т.2. Хрестоматия. – Самара: Издательский дом «БАХРАХ - М», 2006. – 544 с.
62. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. – М.: Прогрес, 1994.
63. Романин А.Н. Основы психотерапии: Учеб. Пособие для студентов высш.учеб. заведений. – М.: Изд.Центр «Академия», 1999.
64. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика. – М., 1990.
- 65.Савчин М.В.. Вікова психологія : навч посіб. / М.В.Савчин, Л.П.Василенко. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2011. – 384 с. – (Серія «Альма-матер»).
- 66.Савчин М.В. Загальна психологія : навч. посіб. / М.В.Савчин. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с. (24,36 др.арк)45. Собчик Л. Н. Введение в психологию индивидуальности: Теория и практика психодигностики. – М.: Ин-т прикладной психологии, 1997.
67. Соціальна психологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Л. С. Орбан. У 2-х книгах Київ: Либідь, 2004. – 576 с.
68. Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 507 с.